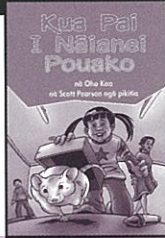

He Whakatau

Me mātua pānui kia mārāma rawa koe i ngā whārangi 8–14 o tēnei pukapuka.

He whakarāpopoto

Pānuihia te whakarāpopoto ki te ākongā. Ko tētahi kiriweti nui o te pouako o Matu mā ko te mauhi. Nō tētahi rangi ka puta ohore tētahi mauhi ki te akomanga o Matu mā. Kei te wī, kei te wā o te akomanga ngā tamariki e oma ana ki te whaiwhai i te mauhi. Kei hea kē te pouako? Kei runga kē i te tūru. Ka aroha hoki a Whaea.

He kupu whakataki

Kia kaha ki te whakamahi i ngā wheako, me ngā mōhio o ngā ākongā. Kia hāngai tonu te whakatenatena, ki te whakauru i ngā ākongā katoa. Me whakatitina rawa te pūkenga tiro whakamua. Matapakihia ngā kupu hou me mahi rawa te kupu taka me ngā whakaahua kei te uhi. Me whakamaumahara hoki te ākongā kia pātai ki a ia anō, i te wā e pānui ana ia mai i te fimatanga ki te mutunga o te pānui.

Kua kite anō koe, kua pā rānei tētahi āhuratanga i haruru ai ngā mea katoa ki a koe? He aha hoki te pouako i piki kē ai ki runga i te tūru tū ai? Ae rā, ahakoa ko wai, he matakū kei te haere. He rite hoki koe ki te pouako, kei konā anō tētahi mea whakamatakū i a koe? He aha te tangata nunui rawa atu e matakū nei i te mauhi nohinohi noa iho? Pēhea hoki te mauhi? Tōna nohinohi noa iho, kātahi ka haruru te akomanga, ka hinga ngā tūru, ka pohū ngā waewae, ka aha te mauhi?

He Matapaki

Tirohia te pai o te pānui a te ākongā

I te wā o te matapaki me pānui te ākongā i te katoa, i tētahi wāhanga noa iho rānei o te pukapuka ki a koe. Kātahi ka:

- whakanui, āta tatari, whakahau tika;
- titiro mēnā e tika ana, e pai ana hoki (mā te tataui i ngā hē), te rere o te reo;
- titiro mēnā e mārāma ana mā te whai i tētahi o ngā huarahi e whai ake nei;
  - te pātai i ngā whakapuaki māramatanga me ētahi e tika ana, ā, whakaritea kia kōrero anō te ākongā i tētahi wāhanga o te pakiwaitara ki āna kupu ake;
  - te pātai mō tētahi āhuratanga o te pakiwaitara, arā, te kaupapa, te ritenga, ngā ariā mātua, te raupapatanga, ngā kiripuaki;
  - te whakatenatena i te ākongā mō tana tiro ki mua i whakaputa ai ia i te wā o te whakataki.

Whakaarohia he aha atu hei mahi mā te ākongā

Me whakahau te ākongā:

- ki te whakamahi anō i te pukapuka i te taha o te mihini whitireo, i tōna kotahi rānei;
- ki te whakaoti i tētahi o ngā hei mahi e pā ana ki te pukapuka;
- ki te whakaharatau kia eke te ākongā ki tētahi atu taumata.

He whakapuaki māramatanga

1. I aha ngā tamariki i mua i te kitenga o te mauhi?
2. Ko wai te tino toa o te paki nei, ā, he aha ai?
3. I aha te pouako?
4. He aha ētahi tāngata e matakū nei i te mauhi?
5. He aha e kitea nei he mauhi i roto i ngā kāinga?

Ngā whakautu ki ngā whakapuaki māramatanga

1. I te mahi katoa i roto i o rātou rōpū mahi. Tokoono i te pānui. Tokowhitu i te whakaari. Tokowaru i te mahi me te pouako.
2. Ko Matu nā te mea ko ia te kai whakahaere me te kaiwhakatūpato i te pouako.
3. I piki ki runga i te tūru.
4. He maha ngā whakautu rerekē.
5. He maha ngā whakautu rerekē.

He Mahere – Hei Tautoko i te Reo

E whai ake nei ētahi huarahi hei mahinga ngātahi mā ngā ākongā. Tirohia ngā whārangi kei te He Tirohanga Whānui mō ngā tino āhuratanga o te pukapuka nei.

Te pūtake

T He āta titiro, he tautuhi i ngā āhua whakawhiti kōrerorero mai te pukapuka.

He whakatakinga ā-roto, he whakaharatau

He pānui, he tautuhi, ka whakamahi ai i ētahi whakawhitinga kōrero kia ihi, kia wana, kia tika tonu te whakahua hei tauira mā te pouako. Kia āta rongō ai te tauira i te whakamahinga tika o ngā kārawarawatanga. He mana tō te kārawarawatanga he tohu i te kōrero whakawhitiwhiti, i te whakaoho, i te pātai, i te whakamutunga. Me pānui ētahi rerenga mai te pukapuka kia rongō ai te ākongā i te reo whakahihi, whakawana, me te whakamahi tika hoki i ngā kārawarawatanga e hāngai ana.

Kia pai ai te whakaharatau i te pānui whakahihi, whakawana, me pānui takirua ngā ākongā. Hei whakawhanake ake me tuhi te ākongā i tētahi whakaari me te whakahāngai i ngā kārawarawa e tika ana.